

УДК 811.111'373.46:61

Костенко Г. М.¹, Трубарова М. О.²

¹ канд. філол. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. ГФЗ-313м НУ «Запорізька політехніка»

СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ ЛЕКСИКИ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ)

Медицина, безумовно, є важливою частиною мовної картини світу. Медична термінологія – це мова, яка застосовується для точного опису людського тіла: його компонентів, процесів, умов, що на нього впливають, і процедур, що виконуються над ним. Це пласт лексичного фонду зі своїми специфічними особливостями. У кожній професійній підмові існує номенклатурна лексика, що співвідноситься з певними реаліями та об'єктами. Особливість словникового складу термінології полягає в тому, що її номени представлені в ній ширше, різноманітніше, ніж в інших лексичних підсистемах. Зазначається, що на сучасному етапі медичні терміни широко поширені в розмовній мові, літературній мові, у сфері охорони здоров'я, медичної діяльності, науки. Подальший розвиток медичної термінології потребує відповідного дослідження та впорядкування.

Проблема перекладу медичних текстів є однією з найактуальніших проблем, які вивчають лінгвісти в рамках сучасного мовознавства. Медичний переклад – найбільш затребуваний і водночас один із найвідповідальніших і найскладніших видів перекладу. Від фахівця, що займається інтерпретацією текстів цього роду, потрібна наявність не лише глибоких медичних предметних знань та знань у галузі хімії, біології, фармакології, психології та інших галузях, що тісно взаємодіють з медициною, а й знання латинської мови, яка є основною мовою медицини, та особливостей лексичного та граматичного ладу як мови оригіналу, і мови перекладу. Зважаючи на складність здійснення перекладу медичних текстів та відповідальність, фахівців такого профілю небагато, але їхня затребуваність з кожним роком тільки зростає.

За останні два десятиліття найбільш детально було досліджено питання перекладу медичних текстів англійською мовою. Перекладознавці виокремлюють кілька основних проблем перекладу медичних текстів. Наприклад, квебекський лінгвіст М. Руло на матеріалі англійської мови виділяє п'ять основних проблем: 1) особливості узусу, включно з метонімічним вживанням термінів і переважним вживанням певних частин мови; 2) мінливість термінології; 3) термінологічна синонімія; 4) проблеми перекладу епонімів; 5) недостатньо висока якість спеціалізованих дво- і багатомовних словників [2, с. 143–145].

Х. Лі-Янке пропонує класифікацію складнощів медичного перекладу, яку можна застосувати до будь-яких пар мов: 1) термінологічні проблеми; 2) труднощі перекладу скорочень; 3) труднощі перекладу епонімів; 4) допустимість застосування англіцизмів; 5) особливості сполучуваності мовних одиниць і структури тексту [1, с. 148].

У професійній мові медичного працівника будь-якої країни світу деякі спеціальні вирази вживаються тільки латинською мовою. Наприклад: *in vivo*, *in vitro*, *per os* тощо.

Під час перекладу медичних текстів слід врахувати, що інтернаціональні терміни можуть мати різне значення в англійській і українській мовах: *cellulitis* – не «целюліт», а «флегмона». Термін *symptomatic* може означати не лише «симптоматичний», а й «з клінічними проявами», наприклад: *symptomatic hypertension* – артеріальна гіпертонія з клінічними проявами, а *symptomatic therapy* – симптоматична терапія.

Для медичних текстів також характерна полісемія. Наприклад, в англійській мові слово «пухлина» перекладається як *tumor*, *mass*, *growth*, *swelling*, *neoplasm*, *formation*, *blastoma*.

Під час перекладу текстів про медичне обладнання необхідно враховувати, що поряд зі спеціалізованими медичними термінами зустрічатимуться й різні технічні терміни, не пов'язані з медициною.

Перекладач медичних текстів повинен чітко орієнтуватися в темі, щоб упевнено визначати неоднозначні терміни та правильно тлумачити їх, адже в основі номенклатури лежить латинська мова з використанням близько 600 основних понять латинського та грецького походження.

Зробити якісний переклад медичної літератури може не кожен перекладач, оскільки специфіка тексту приховує в собі безліч складнощів. На це здатен досвідчений перекладач у співпраці з медичним фахівцем.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Lee-Jahnke H. L'enseignement de la traduction médicale: un double défi? [Text] / H. Lee-Jahnke // Meta : Journal des traducteurs. – 2001. – Vol. 46. – №. 1. – P. 145–153.
2. Rouleau M. La terminologie médicale et ses problèmes [Text] / M. Rouleau // Panacea. – 2003. – Vol. 4. – №. 12. – P. 143–152.